Die Weise von Liebe und Tod des Cornets Christoph Rilke, *1899 yılının güzünde, (Rilke'nin hemen bütün şiirleri gibi) bir solukta yazılmıştır. Şair, nice sonra, 1924'de, Pongs'a yazdığı bir mektupta bunu şöyle anlatır: «...tek bir gecenin beklenmedik armağanıydı, bir güz gecesi, gece rüzgârında alevleri titreyen iki mum ışığında yazıldı: ona, bulutların ayın önünden geçip gidişleri neden oldu, içeriğine gelince, bir-iki hafta önce miras yoluyla elime geçen bazı aile evrakıyla ilk karşılaşmama borçluyum bunu.»*

Yoğun bir geçiş dönemi yaşamaktadır Rilke, bu yüzyıl dönümünde: İki yıl önce, Mayıs 1897'de tanıştığı Lou Andreas-Salomé, bütün ağırlığıyla yaşamındadır. Onun 'esinlendirdiği' Floransa Günlüğü, *bir yıl içinde tamamlanmıştır. Haziran 1898'de, Rilke İtalya'dan ayrılarak, Lou ile kocasının Berlin'deki evlerinin yakınına taşınır. 1899'un baharında da iki dost-sevgili ilk Rusya gezisine çıkarlar, Haziran'da dönerler.*

İtalya ile Rusya, Güney ile Kuzey arasında bu yolculuk, şairin yaşamı boyunca bir kaç kez katedeceği 'aşma/öteye geçme/yeniden başlama' yolunun ilk durağıdır. (Bu arada, adını *bile değiştirmiştir Rilke: Vaftizinde, biraz da 'soyluluk' merakıyla olsa gerek,* René Karl Wilhelm Jo-

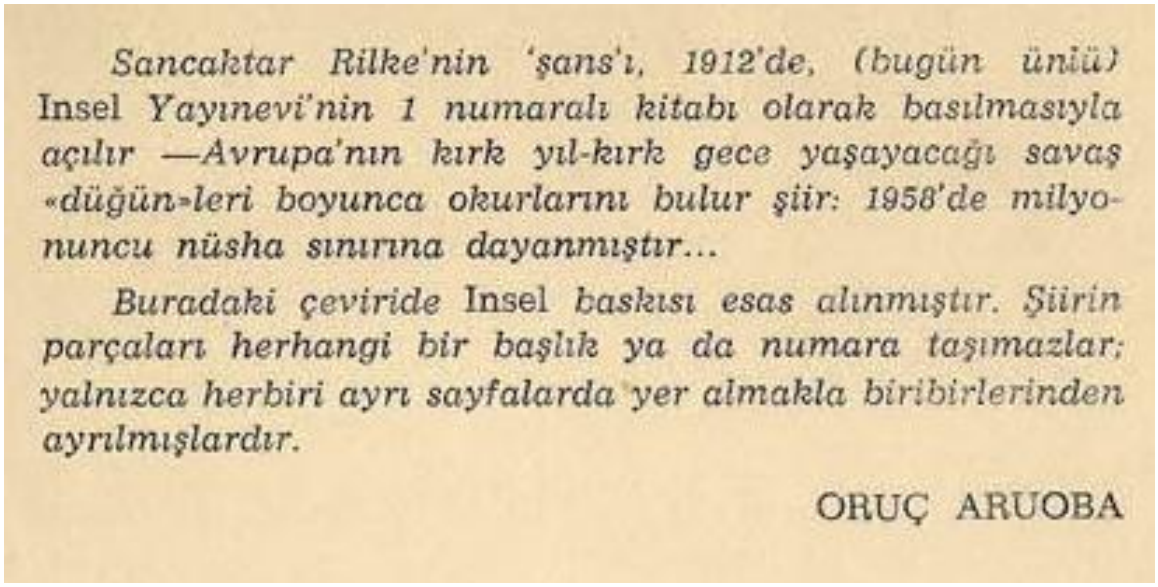
hann Josef Maria *adı verilmiş şair, o döneme dek kullandığı Fransızca 'kokan'* René'*yi bırakıp* Rainer'*de karar kılar.)*

Bu dönemde, sanki 'bünyesinden dışarı atmakta' olduğu bazı 'yerel' ve 'ulusal' «değerler», son bir patlama içinde yerli-yerine konup geride bırakılır. Annesinden gelen 'aristokrasi' merakının karışmasıyla, gençlik gelişmesinde önemli bir yer tutmuş Çek-Bohemya 'ulusallığı', bu patlama içinde dostluk/sevgi/ölüm *çerçevesine,* kişi ilişkisi *ağırlıklı bir düzeye oturtulur. 'Büyük ata'; o «Sancaktar» olmuş «şehit» soylu genç, Christoph Rilke, bir kişidir artık: dostluk kuran, seven ve ölen.*

Şairin yerleşik değerlerle belki de ilk hesaplaşışıdır bu: Çevresinde büyük bir hızla çeşitli faşizm biçimlerine yönelmiş 'ulusallık'ların karşısına koymak için Avrupa'nın dört-bir yanından, «Fransa'dan, Burgonya'dan, Felemenk'ten, Kaernten vadilerinden, Bohemya kalelerinden» getirdiği «Baylar»la; yerel halktan ırzına geçilmiş ve öldürülmüş insanların yanından geçen ve bu «yabancı ülkede», bir Fransız ile dostluk kurdurduğu, adını bile sormayan Macar Kontes ile bir aşk gecesi yaşattığı ve sonunda da 'şanlı' bir biçimde ölüme gönderdiği «Langenau'lu»yla, gelmekte olan yüzyılı kasıp kavuracak acılara, ulağın «ağlarken göreceği» ananın gözyaşları kadar keskin bir soru işareti getirir Rilke: Önemli olan dostluk, sevgi ve ölüm değil midir —söz konusu olan bir «sefer» ve bir «sancak» bile olsa?...

Ama biz, çevirmenlik haddimizi daha fazla aşmadan 'yorum'u kesip, çevirisini sunduğumuz şiirle ilgili «somut» bazı noktaları belirtmekle yetinelim:

Şiirin ilk biçimi, yayıncı bulamaz: Rilke'nin kendi yayımcısı Axel Juncker de geri çevirir metni. Ancak Ekim 1904'de, Prag'da yayımlanan bir dergide, yayımlanır Christoph Rilke'*nin 'gözden geçirilmiş' biçimi; 1906'da da yayıncı Juncker kitaplaştırır metni. Ve yalnızca elli kişi satın alır bu basımı.*

Sancaktar Rilke'nin 'şans'ı, 1912'de, (bugün ünlü) Insel Yayınevi'nin 1 numaralı kitabı olarak basılmasıyla açılır —Avrupa'nın kırk yıl-kırk gece yaşayacağı savaş «düğün»leri boyunca okurlarını bulur şiir: 1958'de milyonuncu nüsha sınırına dayanmıştır...

Buradaki çeviride Insel baskısı esas alınmıştır. Şiirin parçaları herhangi bir başlık ya da numara taşımazlar; yalnızca herbiri ayrı sayfalarda yer almakla biribirlerinden ayrılmışlardır.

ORUÇ ARUOBA

R. M. Rilke'nin Sancaktar adlı kitabına not olarak…

EVV3L
http://evvel.org

Oruç Aruoba İlgileri
http://evvel.org/ilgi/oruc-aruoba